

Richtlijnenhandboek

***** Economische impact *****

Beschrijving: Onderzoek naar (additionele) bestedingen in de gemeente/regio/provincie waar het evenement plaatsvindt als gevolg van het evenement

Versie: 1.0

Status: Versie 5 oktober 2010

Datum: 5 oktober 2010

Inhoudsopgave

Verantwoording	2
Kort overzicht van deze richtlijn	3
Wat meet het onderzoek?	3
Theoretische achtergrond	3
Doelgroep	3
Minimale eindwaardes c.q. kerncijfers	4
Methodologie.....	5
Begrippen en definities	5
Kiest u voor het juiste meetinstrument?	5
Praktische uitvoering van het onderzoek.....	6
Vragenlijst	6
Methode van dataverzameling	6
Steekproeftrekking	7
Steekproefgrootte.....	7
Meetmomenten en meetpunten	8
Interviewers.....	9
Werkwijze dataverwerking en datacontrole	10
Rapportage	12
Wijze van rapporteren	12
Data-analyse en berekening economische impact	12
Voorbeeld berekening economische impact	12
Kwaliteitsborging	13
Uitvoeren peer-review	13
Wijze van afgifte data t.b.v. open source database evenementen	14
Bijlagen.....	15
1. Begrippen en definities	15
2. Beslissingsboom	17
3. Adviesvragenlijst.....	18
4. Voorbeeld berekening.....	22
5. Terugkoppelingsformulier naar WESP	24

Verantwoording

Voor de evaluatie van (sport)evenementen en voor de verdere professionalisering en rendementsvergroting bij evenementenorganisatie is het van belang een goed en betrouwbaar, bij voorkeur standaard meetinstrument te hebben. Als dit meetinstrument op een uniforme wijze wordt toegepast, dan worden evenementen beter vergelijkbaar en wordt een groter leereffect bereikt. Dit richtlijnenhandboek biedt een erkend meetinstrument aan dat wordt aanbevolen aan partijen, die belang hebben bij de effectmeting van evenementen. Het is een initiatief van WESP, de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen, in samenwerking met Platform Sporteconomie en het Program Office Olympisch Plan 2028.

Het gebruiken van dit Richtlijnenhandboek en het hierin beschreven meetinstrument plus materialen (adviesvragenlijst) is toegestaan, echter uitsluitend met volledige bronvermelding: evaluatie uitgevoerd volgens Richtlijnenhandboek Economische impact WESP versie 1.0 zonder toetsing. Vindt er een peer-review¹ plaats, dan wijzigt de bronvermelding in: evaluatie uitgevoerd en getoetst volgens Richtlijnenhandboek Economische impact WESP versie 1.0. Bronvermelding is verplicht bij alle communicatie-uitingen, bijvoorbeeld persberichten

Dit Richtlijnenhandboek is voorgeschreven bij de uitvoering van het onderzoek Economische impact. Andere Richtlijnenhandboeken die voorhanden zijn en eveneens voorgeschreven:

- Bezoekersaantallen
- Belevingsonderzoek
- Bezoekersprofielen

Bij vragen, opmerkingen en/of suggesties en bij aanmelden onderzoek dan wel aanvragen peer-review, gelieve contact op te nemen met de secretaris van WESP Werkgroep Evaluatie Sportevenementen de heer Egbert Oldenboom, 06-5555 8757.

¹ WESP wenst nauw betrokken te zijn bij de hantering en uitvoering van haar meetinstrumenten. WESP kan bovendien geraadpleegd worden. Een peer-review past in deze situatie. Een peer-review wordt altijd uitgevoerd door een vertegenwoordiger van WESP en bestaat eruit dat de toepassing van de richtlijnen worden getoetst op tijdigheid, volledigheid en juistheid.

Kort overzicht van deze richtlijn

Wat meet het onderzoek?

Het onderzoek **Economische impact** levert een weergave op van (additionele) bestedingen in de gemeente/regio/provincie waar het evenement plaatsvindt als gevolg van het evenement. Het betreft hier bestedingen van bezoekers en deelnemers, alsook bestedingen vanuit de organisatie.

Theoretische achtergrond

De economische impact van een evenement voor de gemeente/regio/provincie wordt gedefinieerd als de additionele, dat wil zeggen de extra bestedingen die door het evenement veroorzaakt worden in de gemeente/regio/provincie. Bij elk evenement is een veelheid aan economische effecten te bedenken: bestedingen aan reclame door het bedrijfsleven, extra overnachtingen door bezoekers, promotie-effecten voor de gemeente/regio/provincie, etc., die allemaal iets zeggen over de betekenis van het evenement voor de economie. Maar additioneel wil zeggen dat deze niet het gevolg zijn van een verschuiving van de vraag.

De economische impact bestaat dan uit de volgende onderdelen:

- De additionele bestedingen van bezoekers en deelnemers aan het evenement (via de adviesvragenlijst van het onderzoek Economische impact)
- De additionele bestedingen vanuit de organisatie van het evenement (via gegevens van de organisatie)

Bestedingen zijn additioneel indien aan twee voorwaarden wordt voldaan, te weten:

- Er is een oorzakelijk verband met de organisatie van het evenement. In de praktijk betekent dit dat alleen bestedingen worden meegenomen van bezoekers en deelnemers die speciaal voor het evenement in de gemeente/regio/provincie zijn gekomen, of in het geval van inwoners van de gemeente/regio/provincie, die voor het evenement in de gemeente/regio/provincie zijn gebleven, waarbij inwoners als additioneel worden gerekend als zij voor een dergelijk evenement naar een andere Nederlandse stad zouden zijn gereisd.
- De organisatie heeft inkomsten vergaard om uitgaven te kunnen doen. En de uitgaven vanuit de organisatie van het evenement zijn ten goede gekomen aan het bedrijfsleven in de gemeente/regio/provincie. Met andere woorden geen verschuivingen oftewel uitgaven die toch waren gedaan ook al had het evenement niet plaatsgevonden.

Doelgroep

Het onderzoek wordt uitgevoerd bij deelnemers en/of bezoekers van het evenement. Bij deelnemers zijn ook coaches, trainers, begeleiders en meegereisde familieleden inbegrepen. Maar ook onder de organisatie c.q. organisator en de media.

Minimale eindwaardes c.q. kerncijfers

Elk meetinstrument, dat op een uniforme wijze wordt toegepast, kenmerkt zich door de aanwezigheid van enkele minimale eindwaardes of kerncijfers. Dat geldt ook voor het onderzoek Economische impact. Alleen in het geval dat de minimale eindwaardes c.q. kerncijfers standaard dezelfde zijn, kunnen onderzoeken en daarmee evenementen met elkaar worden vergeleken.

Om deze reden dienen in elk geval de volgende eindwaardes c.q. kerncijfers in de eindrapportage van het onderzoek aanwezig te zijn:

De gemiddelde bestedingen per persoon; uitgesplitst naar (in de gemeente/in de regio of provincie):

- Additionele dagbesteding
- Additionele dagbesteding extra dagen overnachters
- Additionele bestedingen aan overnachtingen
- Additionele bestedingen organisatie en media

Aangevuld met:

- Aantal bezoekers
- Aandeel additionele bezoekers en overnachters
- Gemiddelde overnachtingsduur

Opmerking: de totale bestedingen kunnen slechts berekend worden indien tevens het totale aantal personen bekend is → zie Richtlijnenhandboek Bezoekersaantallen; het gebruik hiervan is voorgeschreven.

Advies: De aanwezigheid van vragen die inhaken op bezoekersprofielen verdient aanbeveling → zie hiervoor bijlage 3, de adviesvragenlijst. De mogelijkheden voor latere vergelijkende analyses nemen hierdoor fors toe. Hierbij valt te denken aan vragen die te maken hebben met:

- Socio-economische kernmerken, zoals geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, herkomst (uit de gemeente/regio/provincie/Nederland/buitenland)
- Type bezoeker (al naar gelang het evenement; bijv. genodigden, overige bezoekers, deelnemers, etc.)
- Kwalitatieve aspecten (bijv. oordeel en/of waardering evenement, tevredenheid, mate van aanbeveling of waarschijnlijkheid van herbezoek, etc.)
- Kwantitatieve aspecten (bijv. duur van het bezoek, aantal bezoeken gedurende een meerdaags evenement, bestedingen op de evenementlocatie, in de gemeente/regio/provincie, etc.)

Methodologie

Het onderzoek Economische impact onder bezoekers en deelnemers wordt bij voorkeur uitgevoerd middels een keuze uit de volgende methoden:

- Face-to-face interviews
- Semi face-to-face interviews
- Internet (online vragenlijst)

De keuze uit deze drie methoden is situatieafhankelijk. Niettemin adviseren deze richtlijnen om de te kiezen voor face-to-face interviews. Onder omstandigheden kan uitgeweken worden naar semi face-to-face. Pas wanneer beide methodieken in de praktijk onuitvoerbaar blijken te zijn, mag gekozen worden voor internet onderzoek.

Voor de gegevens die via de organisatie (inclusief de media) moeten komen, zijn (semi) face-to-face interviews noodzakelijk. Deze interviews worden bij voorkeur ondersteund met gerealiseerde en door een accountant gecontroleerde financiële overzichten.

Begrippen en definities

Zie hiervoor bijlage 1.

Kiest u voor het juiste meetinstrument?

U vertegenwoordigt een partij, die belang heeft bij de effectmeting van evenementen en die over informatie wenst te beschikken betreffende (additionele) bestedingen in de gemeente/regio/provincie waar het evenement plaatsvindt als gevolg van het evenement. U kiest dan voor het meetinstrument Economische impact. Check eventueel de beslissingsboom in bijlage 2.

Praktische uitvoering van het onderzoek

Vragenlijst

In bijlage 3 is een adviesvragenlijst opgenomen. Hoewel het partijen vrij staat de vragenlijst naar eigen inzicht en behoefte aan te passen, luidt het dringende advies om de adviesvragenlijst in zijn geheel over te nemen, dan toch zeker niet af te wijken van of aanpassingen te doen op de vragen in de adviesvragenlijst die inhaken op de minimale eindwaardes c.q. kerncijfers.

Methode van dataverzameling

Bij de uitvoering van het onderzoek Economische impact heeft men de keuze uit een drietal methodieken, in rangorde van voorkeur: face-to-face interviews, semi face-to-face interviews en internet (online vragenlijsten).

(Semi) face-to-face interviews worden uitgevoerd in de vorm van een exit-onderzoek. Respondenten worden aangesproken bij het verlaten van het evenement. Ook de online vragenlijst wordt pas aangeboden na afloop van het evenement. Hetzelfde geldt voor de organisatie en media; informatie wordt na afloop van het evenement via de organisatie ingewonnen.

Bij face-to-face onderzoek spreekt een interviewer een respondent uit de doelgroep actief aan en neemt de vragenlijst zelf af. De interviewer stelt de vragen, de respondent geeft op elke vraag antwoord en de interviewer noteert de gegeven antwoorden. In geval van semi face-to-face onderzoek spreekt een interviewer een respondent uit de doelgroep actief aan en overhandigt een vragenlijst. De respondent vult de vragenlijst zelf in en levert deze bij voorkeur direct daarna in bij de interviewer. Deze laatste heeft dan de mogelijkheid om te controleren of de respondent geen vragen is vergeten te beantwoorden. Omissies kunnen dan direct hersteld worden. Beide methoden vinden veelal plaats middels 'pen en papier' dan wel met gebruik van CAPI apparatuur (Computer Aided Personal Interviewing; handheld computers, pda's, smartphones e.d.).

Onderzoek via internet is minder stuur- en beheersbaar dan (semi) face-to-face onderzoek, zeker in termen van respons en het aantal te realiseren interviews, daar online onderzoek via 2 stappen dient plaats te vinden. Immers, een interviewer spreekt een respondent uit de doelgroep actief aan en overhandigt een 'uitnodigingskaartje', met daarop het verzoek om later, wellicht eenmaal thuis, via internet een online vragenlijst in te vullen. Anderzijds is het mogelijk dat via de organisatie een lijst van deelnemers plus e-mailadressen beschikbaar is, die direct gebruikt kan worden zonder vooraf deelnemers 'te werven'. Welke werkwijze wordt gevolgd, het is onzeker of de respondent de vragenlijst via internet daadwerkelijk gaat invullen. NOOT: Zijn op het evenement computers met internetverbinding aanwezig, als hulpmiddel in het gesprek tussen interviewer en respondent, dan valt deze werkwijze onder de noemer face-to-face onderzoek.

Steekproeftrekking

Bij veel evenementen is het totaal aantal bezoekers en deelnemers groot, in statistische termen vaak oneindig groot. De groep van alle deelnemers of van alle bezoekers krijgt de term populatie mee. Er wordt dan gesproken van een eindige (veelal <5.000) of een oneindige populatie (> 5.000). Wanneer een gedeelte van de populatie bij het onderzoek wordt betrokken, kan gesproken worden van een steekproef en vindt er een steekproeftrekking plaats.

Enkele basisregels ten aanzien van steekproeftrekking luiden:

- Ad random; actief aan te spreken respondenten willekeurig kiezen
- In principe niet (pre)selecteren op bijvoorbeeld geslacht en leeftijd; veelal wordt wel een ondergrens qua leeftijd aangehouden, namelijk 16 jaar, zodat kinderen van 15 jaar en jonger niet worden geïnterviewd²
- Elke x^e respondent uit de doelgroep actief aanspreken, bijvoorbeeld elke 3^e of elke 10^e
- Per groep (een stel, gezin, vriendengroep, etc.; vanaf 2 personen wordt gesproken van een groep) slechts 1 persoon laten deelnemen aan het onderzoek
- In geval van een groep, bij voorkeur de persoon laten deelnemen die (in)zicht heeft op de (te verwachten) bestedingen (van de groep)
- Ook non-respons, de aantallen en redenen om niet deel te nemen aan het onderzoek, worden genoteerd

Overigens kan besloten worden om uit de populatie van bezoekers een steekproef te trekken en de populatie deelnemers in zijn geheel te ondervragen.

Steekproefgrootte

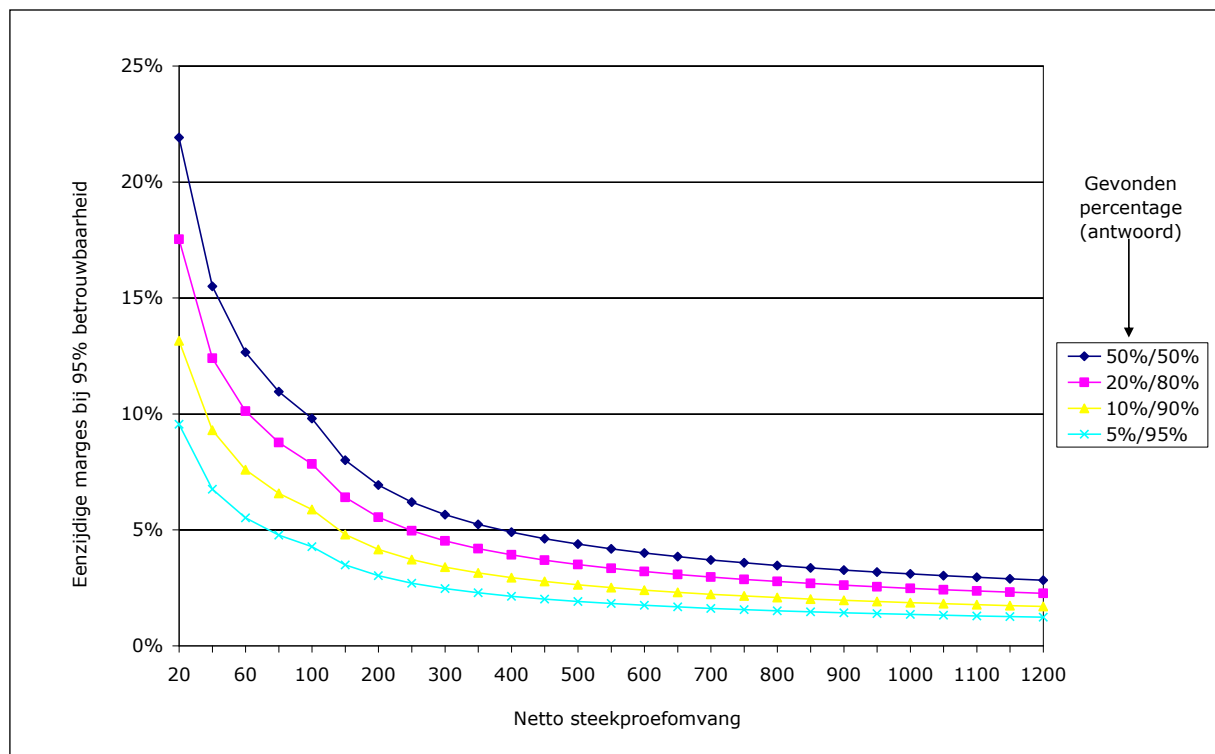
Geadviseerd wordt om bij een eindige populatie, dat wil zeggen minder dan 5.000 bezoekers en/of deelnemers, een steekproefgrootte te realiseren van minimaal n=270 interviews. Is het aantal bezoekers en/of deelnemers groter dan 5.000, dan luidt het advies om minimaal n=385 interviews te realiseren. Een groter aantal dan deze minimale aantallen komt de verdere nauwkeurigheid van het onderzoek alleen maar ten goede.

De redenen om te kiezen voor deze minimale steekproefgroottes zijn gebaseerd op de navolgende tabel met afwijkingmarges bij 95% betrouwbaarheid en geldend voor een oneindige populatie.

Op basis van de resultaten van steekproefonderzoek worden later uitspraken gedaan of conclusies getrokken die geldig zijn voor de totale populatie. In een dergelijk geval dient altijd rekening gehouden te worden met afwijkingmarges. Afwijkingmarges groter dan 5% zijn in de regel niet acceptabel.

² Tenzij het evenement zich specifiek richt op jongeren (als zijnde deelnemer dan wel bezoeker). De gedragscode binnen de marktonderzoekbranche schrijft in dat geval voor dat kinderen t/m 12 jaar met toestemming en in het bijzijn van ouder(s) of begeleider(s) wordt ondervraagd.

De (bovenste) donkerblauwe lijn (50%-50% antwoorden) vertoont de grootste afwijkingmarges en deze kruist de grens van 5% ter hoogte van $n=385$.

Bij grotere steekproeven dan $n=385$ nemen de afwijkingmarges verder af, wat de nauwkeurigheid van de resultaten doet toenemen.

Meetmomenten en meetpunten

Elk evenement, zowel een dagevenement als een meerdaags evenement, kent een begin- en een eindtijd. In geval van het onderzoek Economische impact, dat als exit-onderzoek wordt uitgevoerd, verdient het aanbeveling om gemiddeld 1 tot 3 uur na de begintijd te starten met het interviewen van respondenten. Immers dan zullen de eerste bezoekers het evenement verlaten. Het meetmoment strekt zich vervolgens uit tot de eindtijd en wellicht nog iets langer, zodat volop gebruik gemaakt kan worden van het aanbod van vertrekkende respondenten. Bij meerdaagse evenementen verdient het aanbeveling om het onderzoek over alle evenementdagen te verspreiden.

Wordt er door één interviewer per meetmoment gewerkt aan het onderzoek, dan zal deze interviewer herhaaldelijk een ander meetpunt op de evenementlocatie moeten kiezen, tenzij er sprake is van slechts één toegangsweg c.q. entree. Meerdere interviewers per meetmoment kunnen hun werkplek krijgen aangewezen op verschillende meetpunten op de evenementlocatie.

De aanbevelingen onder de kopjes Steekproeftrekking en Meetmomenten en meetpunten dragen bij aan het voorkomen van 'bias', met andere woorden, onzuivere informatie.

Interviewers

Er bestaat een sterke voorkeur voor het inzetten van ervaren, liefst gecertificeerde, interviewers. Het inzetten van werkstudenten is te overwegen, mits de kwaliteit van werken geborgd wordt, bijvoorbeeld door de studenten te laten begeleiden door professionele supervisors of superinterviewers.

Interviewers ontvangen voorafgaand aan het veldwerk, het eigenlijke uitvoeren van de interviews, een gedegen mondelinge en/of schriftelijke instructie. Aldus kennen zij de achtergronden van het onderzoek, hebben zij de vragenlijst al enkele keren kunnen doorlezen, zijn zij op de hoogte van de wijze van steekproeftrekking, weten zij gedurende welke tijden en op welke plekken zij de interviews moeten afnemen, etc.

In geval van een groepje van meer dan 4 interviewers op hetzelfde meetmoment, verdient het aanbeveling dat er tevens een supervisor aanwezig is, eventueel een superinterviewer, die zorgdraagt voor een correcte en vlotte manier van werken, die tevens als vraagbaak en zonnodig als troubleshooter kan optreden. Veelal is er sprake van een eenmalige gelegenheid om het onderzoek uit te voeren, namelijk ten tijde van het evenement, niet ervoor en niet erna. Mogelijkheden om terplekke bij te sturen moeten benut worden.

Afhankelijk van de herkomst van de te verwachten bezoekers en/of deelnemers, moeten de interviewers kunnen beschikken over vragenlijsten in andere talen en spreken zij bij voorkeur ook één of meerdere van die andere talen goed.

Interviewers zijn actief in het aanspreken van respondenten uit de doelgroep en nemen een open en (klant)vriendelijke houding aan. Respondenten zullen zich sneller gestimuleerd voelen aan het onderzoek medewerking te verlenen. Eventueel kan bij de uitvoering gedacht worden aan andere responsstimulering, bijvoorbeeld in de vorm van een kleine attentie of give-away na afloop en als dank voor de medewerking.

Werkwijze dataverwerking en datacontrole

Indien er gebruik is gemaakt van papieren vragenlijsten, dan dienen deze verwerkt te worden en ingevoerd (data-entry). Wordt van CAPI apparatuur gebruik gemaakt of verloopt het onderzoek via internet, dan zijn de gegevens al digitaal verwerkt. Eindresultaat van welke methodiek ook, is een databestand met daarin in de kolommen de variabelen en in de rijen alle respondenten. Elke vraag in de vragenlijst wordt gerepresenteerd door één of meerdere variabelen in het databestand, al naar gelang het type vraag (één antwoord mogelijk, meerdere antwoorden mogelijk, dichotome verwerking van de antwoorden).

Betreffende de vragen/variabelen in de adviesvragenlijst die inhaken op de minimale eindwaardes c.q. kerncijfers de volgende adviezen:

- Bestedingsvragen, vragen waar een bedrag in € moet worden ingevuld, zijn altijd voorzien van een waarde:
 - 0, indien voor dat onderdeel geen uitgaven zijn gedaan of worden gedaan
 - getal > 0, ter waarde van de uitgaven voor dat onderdeel die zijn gedaan of worden gedaan
 - 999999, indien de respondent voor dat onderdeel geen antwoord kan geven of het (nog) niet weet
- De vraag die inzicht geeft in het aantal personen waarop de bestedingen betrekking hebben:
 - getal > 0, ter grootte van het aantal personen waarop de uitgaven betrekking hebben
 - 999999, indien de respondent geen antwoord kan geven of het (nog) niet weet

Daarnaast luidt het advies om met alle cijfermatige vragen, vragen waarop het antwoord een getal is (bijvoorbeeld waarderingcijfer, verblijfsduur, etc.), op eenzelfde manier om te gaan. Onderstaand een voorbeeld voor de verblijfsduur in uren of dagen.

- De vraag die inzicht geeft in het aantal uren of dagen dat de respondent of de groep in de gemeente/in de regio of provincie bezoekt of verblijft (gedurende of als gevolg van het evenement, niet meegerekend het verblijf op het eigen vaste woonadres):
 - getal > 0, ter grootte van het aantal uren of dagen van het bezoek of het verblijf
 - 999999, indien de respondent geen antwoord kan geven of het (nog) niet weet

Datacontrole is nodig om eventuele (invoer)fouten in het databestand op te sporen en te herstellen. Alleen een (nagenoeg) foutloze dataset kan de basis zijn van goede en betrouwbare informatie als resultaat van de effectmeting. Minimaal kan er een verticale en een horizontale controle op de data plaatsvinden.

De verticale controle vindt plaats middels het draaien van frequenties of rechte tellingen; van elke vraag wordt een frequentietabel gemaakt en er wordt gecontroleerd dat er in de frequentietabel geen waarden voor komen die niet tot de antwoordmogelijkheden behoren.

De horizontale controle vindt plaats op de hand/met het oog; minimaal 5% van het aantal vragenlijsten wordt opnieuw ingevoerd of vraagitem voor vraagitem nagekeken en gecontroleerd op invoerfouten.

Gevonden fouten worden hersteld. Telt het aantal geconstateerde fouten, verticale en horizontale, op tot meer dan 1% van het theoretische aantal invoerwaardes, dan luidt het advies om alle vragenlijsten opnieuw te verwerken en in te voeren in een nieuw databestand. Voorbeeld: een vragenlijst bevat 42 vraagitems c.q. invoerwaardes, er zijn 400 vragenlijsten afgenomen, dan bedraagt het theoretische aantal invoerwaardes 16.800; de grens van 1% bedraagt dan 168; is het aantal geconstateerde fouten, verticaal plus horizontaal, groter dan 168, dan wordt geadviseerd om alle vragenlijsten opnieuw te verwerken en in te voeren.

Rapportage

Wijze van rapporteren

Het rapport naar aanleiding van het onderzoek Economische impact geeft in teksten, tabellen en/of grafieken een eenduidig antwoord op de centrale vraag: hoe groot zijn de (additionele) bestedingen in de gemeente/regio/provincie waar het evenement plaatsvindt als gevolg van het evenement.

Data-analyse en berekening economische impact

Aan de hand van de bestedingsvragen in combinatie met de vraag op hoeveel personen de bestedingen betrekking hebben, kan per onderdeel de gemiddelde bestedingen per persoon worden berekend. Deze bestedingen worden gecorrigeerd, zodat slechts de additionele bestedingen resteren. Met behulp van de gemiddelde verblijfsduur wordt het gemiddeld aantal overnachtingen bepaald. Zie nogmaals de opmerking op bladzijde 3; om de totale (additionele) bestedingen en het totale aantal overnachtingen te berekenen, is het aantal bezoekers en bezoeken essentieel.

Voorbeeld berekening economische impact (Stappenplan)

- Voorbereiding data
 - Vervang 999999 door (.) missing
 - Controleer op extreme afwijkende waardes per variabele
- Aanmaak sleutelvariabelen
 - Aanmaak variabele HERKOMST op basis van vraag 2: (0) gemeente/regio/provincie, (1) overig Nederland, (2) buitenland
 - Aanmaak variabele ADDITIONEEL op basis van vraag 6 en 8: (0) niet additioneel, (1) wel additioneel
 - Aanmaak variabele OVERNACHTER op basis van vraag 9 en 10: (0) niet overnacht, (1) wel overnacht
 - Aanmaak variabele OVERNACHTINGEN/BEZOEK op basis van vraag 11 in de gemeente/regio/provincie
- Berekening economische impact bezoekers
 - Totaal bezoekers = vraag 4 - vraag 5 = (A)
 - Totaal aantal additionele bezoekers = (A) x ADDITIONEEL = (B)
 - Bereken het aandeel additionele bezoekers, uitgesplitst naar herkomst en per evenementdag (vraag 14)
 - Bereken de gemiddelde dagbesteding (totaal of per onderdeel; vraag 16) van additionele bezoekers, uitgesplitst naar herkomst en per evenementdag (C)
 - Bereken de totale additionele dagbestedingen, uitgesplitst naar herkomst en per evenementdag = (B) x (C) = (D)
 - Totaal aantal overnachters = vraag 9 en 10 = (E)

- Totaal aantal additionele overnachters = (E) x ADDITIONEEL = (F)
- Bereken het aandeel additionele overnachters, uitgesplitst naar herkomst en per evenementdag
- Bereken het gemiddeld aantal overnachtingen (overnachtingsduur) van de additionele overnachters, uitgesplitst naar herkomst en per evenementdag, in de gemeente/regio/provincie (G)
- Bereken de gemiddelde besteding per overnachting per persoon (vraag 12) van additionele overnachters, uitgesplitst naar herkomst en per evenementdag (H)
- Bereken de totale additionele bestedingen aan overnachtingen, uitgesplitst naar herkomst en per evenementdag = (F) x (G) x (H) = (J)
- Bereken de totale additionele dagbestedingen van de extra dagen overnachters, uitgesplitst naar herkomst en per evenementdag = (F) x (G) x (C) = (K)
- Totale economische impact bezoekers³ = (D) + (J) + (K) = (M)
- Berekening economische impact deelnemers (sporters, officials en media). Deze wordt op identieke wijze berekend als de economische impact bezoekers) = N
- Berekening economische impact organisatie (de uitgaven van de organisatie die in de onderzoeksregio worden besteed c.q. neervallen) = (O)
- Berekening van de totale economische impact = (M) + (N) + (O)

Kwaliteitsborging

Deze kan slechts plaatsvinden op tweeërlei wijzen:

- Uitvoeren peer-review
- Afgifte minimale eindwaardes c.q. kerncijfers t.b.v. open source database evenementen

Uitvoeren peer-review

De peer-review wordt uitgevoerd door een vertegenwoordiger van WESP. Minimaal zijn er 2 momenten gedurende de loop van het onderzoek, waarop de reviewer de richtlijnen toetst. Het ene moment is juist voorafgaand aan het evenement, dus voorafgaand aan het veldwerk. Het andere moment is na afronden conceptrapportage.

Tijdens het eerste toetsmoment kan o.a. worden gekeken of de afspraken met de organisatie toereikend zijn (o.a. toestemming gekregen voor uitvoeren veldwerk, toezegging tot afgifte gegevens additionele bestedingen organisatie, organisator en media), of de vragenlijst en veldwerkinstructies volledig zijn en of supervising tijdens de uitvoering geborgd is. Het tweede toetsmoment is er o.a. om te monitoren of de controle op de uitvoering van het veldwerk afdoende is geweest, of de data correct is verwerkt, of de berekening van de economische impact op de juiste wijze is verlopen, en kan de conceptrapportage worden beoordeeld.

³ Zie bijlage 4 voor een uitgewerkt voorbeeld in cijfers

De opdrachtgever en/of opdrachtnemer (uitvoerder onderzoek Economische impact) geven de reviewer, zijnde een WESP-lid, onvoorwaardelijk inzicht in c.q. toegang tot het volledige databestand en de tussenresultaten.

Afspraken over de publicatie en het gebruik van de data worden voorafgaand aan de review gemaakt.

Wijze van afgifte data t.b.v. open source database evenementen

WESP, de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen, ontvangt bij voorkeur een definitief rapport van het onderzoek Economische impact, zowel op papier als digitaal. Indien dit niet mogelijk blijkt, ontvangt zij tenminste de volgende gegevens plus alle minimale eindwaardes c.q. kerncijfers die zijn ingevuld op terugkoppelingsformulier (zie bijlage 5):

- Beschrijving evenement en evenement locatie
- Datum evenement, dag- of meerdaags evenement, vrij of gecontroleerd toegankelijk, betaalde of gratis toegang
- Totaal aantal bezoekers, deelnemers en bezoeken
- Totaal aantal overnachtingen
- Ingevuld terugkoppelingsformulier

WESP beheert een database, die, weliswaar toegankelijk met een inlogcode c.q. eigen password, de functie heeft van een open source database evenementen. Het doel is het opbouwen en verspreiden van kennis omtrent de effecten van sportevenementen.

Bijlagen

1. Begrippen en definities

Sportevenement

- Binnenlocatie vs buitenlocatie
- Enkelvoudige evenementlocatie vs meervoudige evenementlocaties
- Vrij toegankelijk vs gecontroleerd toegankelijk
- Eindig vs oneindig aantal toegangswegen/entrees
- Beschrijving: type, grootte, #daags, (inter)nationaal

Organisatie

- Professionals vs vrijwilligers

Deelnemer = een persoon die één van de kenmerkende activiteiten verricht die onderdeel vormen van het evenement, en die niet in (loon)dienst is van de organisatie van het evenement.

- Professionele vs amateur-deelnemers

Overheid

- Gemeente / Regio / Provincie
- Samenwerkingsverband
- Internationaal

Overkoepelende instanties

- Sportbond
- (Inter)regionale instelling/samenwerkingsverband
- Internationaal

Sponsors

- Naar gradatie van sponsorpakket

Bezoeker = een persoon die één of meerdere dagen het evenement heeft bezocht.

Bezoek = de aanwezigheid van een bezoeker gedurende maximaal één dag; bij meerdaagse evenementen kan één bezoeker meerdere bezoeken afleggen; bij dagevenementen is het aantal bezoekers en het aantal bezoeken aan elkaar gelijk.

- Betalende vs niet-betalende
- Gekochte vs gekregen toegangsbewijzen (vouchers)
- Bezoekers naar wijze van vervoer
- Eendaagse vs meerdaagse bezoekers

- Bezoekers specifiek voor sportevenement vs bezoekers voor sfeer/ambiance
- Nationale vs internationale

Commercie op/rond het evenement

- Commercie aangetrokken door de organisatie
- Wel vs geen stansplaatsgeld of pacht
- Food vs non-food

Overige (facilitaire) leveranciers

Pers

- In de gemeente / In de regio / In de provincie
- Landelijk
- Internationaal

Direct omwonenden

- 1e vs 2e schil

Niet-direct omwonenden

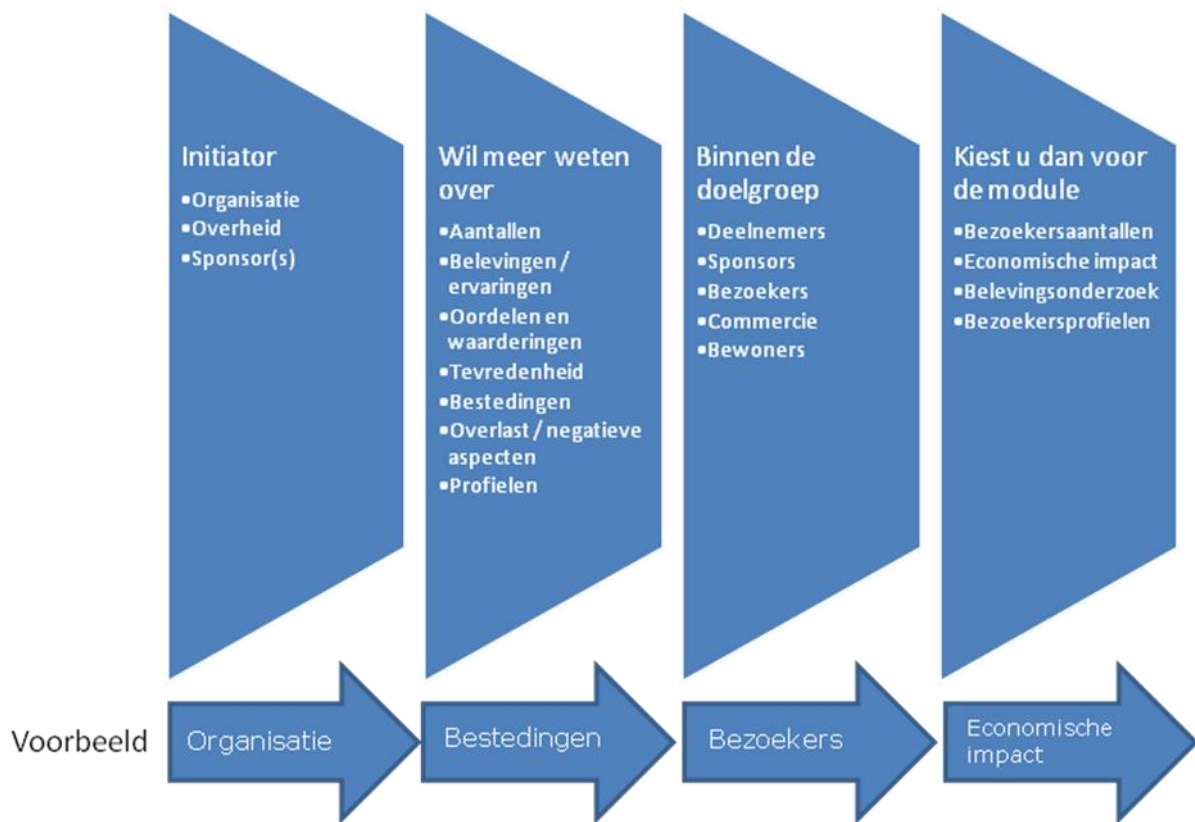
- In de gemeente / In de regio / In de provincie
- Landelijk
- Internationaal

Overige commercie

- In de gemeente / In de regio / In de provincie
- Landelijk
- Internationaal

Maatschappelijke instanties of belangengroepen

2. Beslissingsboom

3. Adviesvragenlijst

<evenement> <jaartal>

Locatie:	Datum:	Tijdstip:	Weer nu:
☐ Centrum <stad>	☐	☐ 08.00-12.00	☐ ☐
☐	☐	☐ 12.00-17.00	☐ ☐
☐	☐	☐ 17.00-21.00	

Dit schema is in te vullen door de interviewer.

Goedendag mevrouw/meneer, wij willen u graag namens de gemeente/regio/provincie <naam> enkele vragen stellen over uw bezoek aan <evenement>.

1. Bent u ...

- (1) Bezoeker op eigen initiatief
- (2) Bezoeker op uitnodiging van sponsor of organisatie <evenement>
- (3) Deelnemer
- (4) Anders

2. Wat zijn de vier cijfers van uw postcode of wat is het land waar u woont?

- (1) NL: postcode |__|__|__|__|
- (2) Buitenland: Land DUI, BE, FR, GB, SP, ... , nl. _____

3. In welk gezelschap bent u hier?

- (1) Alleen
- (2) Met partner / echtgeno(o)t(e) en zonder kinderen
- (3) Met partner / echtgeno(o)t(e) en met kinderen
 1. # kind(eren) jonger dan 6 jaar
 2. # kind(eren) tussen 6 en 12 jaar
 3. # kind(eren) ouder dan 12 jaar
- (4) Alleen met kinderen
 1. # kind(eren) jonger dan 6 jaar
 2. # kind(eren) tussen 6 en 12 jaar
 3. # kind(eren) ouder dan 12 jaar
- (5) Met overige familie
- (6) Met vrienden / kennissen
- (7) Met school, bedrijf, vereniging, etc.
- (8) Anders

4. Uit hoeveel personen bestaat uw gezelschap? _____ personen

5. Hoeveel van deze personen zijn GEEN toeschouwer van dit evenement (bijv. omdat ze andere interesses hebben/gaan winkelen e.d.)? _____ personen

6. Als <evenement> niet had plaatsgevonden in <gemeente>, was ik vandaag toch in <gemeente> geweest.

- (1) Waarschijnlijk wel → verder met vraag 7
- (2) Waarschijnlijk niet → verder met vraag 8
- (3) Weet niet/neutraal → verder met vraag 8

7. Bent u langer in <gemeente/regio/provincie> gebleven door dit evenement?

- (1) Nee
- (2) Ja, namelijk _____ uur / _____ dagen langer

8. Stel dat dit evenement niet in <gemeente>, maar in een andere Nederlandse gemeente had plaatsgevonden, was u dan naar die andere gemeente gegaan voor dit evenement?

- (1) Waarschijnlijk wel
- (2) Waarschijnlijk niet
- (3) Weet niet/hangt ervan af

9. Respondent ≠ inwoner <gemeente/regio/provincie>: Hoe lang bent u van plan <gemeente> te bezoeken?

Respondent = inwoner <gemeente/regio/provincie>: Hoe lang bent u van plan van huis te zijn?

- (1) _____ uur → verder met vraag 14
- (2) _____ dagen → verder met vraag 10

10. Overnacht u, of heeft u afgelopen nacht(en) overnacht, ergens anders dan op uw vaste woonadres?

- (1) Ja
- (2) Nee → verder met vraag 14

11. Waar en hoe vaak overnacht u?

- (1) ... overnachtingen in <gemeente>
- (2) ... overnachtingen in <regio>
- (3) ... overnachtingen in <provincie>
- (4) ... overnachtingen in elders in Nederland
- (5) ... overnachtingen in elders buiten Nederland

12. In welke type accommodatie overnacht u en wat is de prijs van 1 overnachting?

- (1) Bij vrienden/familie/kennissen
- (2) Bed & Breakfast ⇒ prijs per overnachting = € _____
- (3) Hotel 0 – 3 sterren ⇒ prijs per overnachting = € _____
- (4) Hotel 4 – 5 sterren ⇒ prijs per overnachting = € _____
- (5) Bungalowpark ⇒ prijs per overnachting = € _____
- (6) Camping ⇒ prijs per overnachting = € _____
- (7) Overig ⇒ prijs per overnachting = € _____

13. Op hoeveel personen heeft deze overnachtingsprijs betrekking? _____ personen

14. Welke van de onderstaande onderdelen gaat u bezoeken (of heeft u bezocht) tijdens <evenement>? ENQ: lees voor, omcirkel in ieder geval huidig dagevenement zonder te vragen

- (1) <dagevenement 1> (3) <dagevenement 3>
 (2) <dagevenement 2> (4) etc.

15. Wat is vandaag op u van toepassing?

- (1) Ik doe alleen uitgaven voor mezelf
 (2) Ik betaal ook voor een ander, anderen
 (3) Ik betaal niets, iemand anders betaalt voor mij → verder met vraag 16

16. Hoeveel denkt u vandaag ongeveer uit te geven voor uzelf en/of uw gezelschap aan het volgende? ENQ.: controleer totaalbedrag, meerdere antwoorden mogelijk

Op deze locatie/in deze gemeente			In regio/provincie		
1	Toegang evenement	€	7	Eten en drinken	€
2	Merchandising/souvenirs	€	8	Winkelen en boodschappen	€
3	Eten en drinken	€	9	(Andere) dagattracties/recreatie	€
4	Openbaarvervoer in deze gemeente	€	10	Openbaarvervoer buiten deze gemeente	€
5	Winkelen in deze gemeente	€	11	Parkeren en brandstof, huur fietsen	€
6	Overig	€	12	Overige uitgaven	€
	Totaal (1-12)	€		Weet alleen totaal	€

17. Op hoeveel personen hebben deze uitgaven betrekking? _____ personen

18. Met welk vervoersmiddel heeft u de langste afstand van uw vaste woonadres of verblijfplaats naar deze locatie afgelegd?

- (1) Auto/motor
 (2) Trein
 (3) Bus/tram/metro
 (4) Taxi
 (5) (Brom)fiets/scooter
 (6) Boot
 (7) Lopend
 (8) Anders

19. Wat is uw geboortjaar? Geboortjaar = |_1_|_9_|_|_|

20. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?

- (1) Geen onderwijs
- (2) Basisonderwijs
- (3) MAVO, VMBO (VLO, ULO, MULO, VBO, Ambachtsschool, Huishoudschool, LEAO, LAS, LTS)
- (4) MBO (MTS, UTS, MEAO, VHBO, KMBO, Leerlingwezen)
- (5) HAVO, VWO, HBS
- (6) HBO, WO (HTS, HEAO, Hogeschool, Universiteit)
- (7) Anders

21. TOT SLOT: Wat voor rapportcijfer (1-10) zou u <evenement> geven? Cijfer: ___

:: Hartelijk dank voor uw medewerking! ::

22. ENQ: Omcirkel geslacht zonder te vragen.

- (1) Man
- (2) Vrouw

4. Voorbeeld berekening

Voorbeeld berekening economische impact bezoekers

	Herkomst	Dag 1	Dag 2	Dag 3
(A) Totaal aantal bezoekers		12706	30000	107995
Aandeel additionele bezoekers	Buitenland	1,6%	1,6%	1,6%
	NL	23,9%	39,6%	19,3%
	Lokaal	8,4%	8,4%	10,0%
(B) Aantal additionele bezoekers	Buitenland	203	480	1728
	NL	3037	11880	20843
	Lokaal	1067	2520	10800
(C) Gemiddelde dagbesteding	Buitenland	€ 55,96	€ 55,96	€ 55,96
(additioneel)	NL	€ 27,50	€ 27,50	€ 27,50
	Lokaal	€ 31,67	€ 31,67	€ 31,67
(D) Totale dagbesteding	Buitenland	€ 11.376	€ 26.861	€ 96.694
(additioneel, dagtoeristen)	NL	€ 83.510	€ 326.700	€ 573.183
	Lokaal	€ 33.802	€ 79.808	€ 342.020
Opgeteld	Totaal	€ 128.688	€ 433.369	€ 1.011.898
(E) Totaal aantal overnachters		1768	4208	9203
Aandeel additionele overnachters	Buitenland	57,9%	57,9%	57,9%
	NL	52,6%	32,3%	37,8%
	Lokaal	5,0%	3,7%	3,0%

(F)	Aantal additionele overnachters	Buitenland	118	278	1000
		NL	1597	3837	7879
		Lokaal	53	93	324

(G)	Gemiddelde overnachtingsduur	Buitenland	2,4	2,4	2,4
		NL	1,7	1,7	1,7
		Lokaal	0,9	0,9	0,9

(H)	Gemiddelde besteding overnachting pp	Buitenland	€ 60,31	€ 60,31	€ 60,31
	(additioneel)	NL	€ 49,34	€ 49,34	€ 49,34
		Lokaal	€ 31,92	€ 31,92	€ 31,92

(J)	Totale besteding overnachting	Buitenland	€ 17.038	€ 40.227	€ 144.811
	(additioneel)	NL	€ 133.980	€ 321.860	€ 660.847
		Lokaal	€ 1.533	€ 2.679	€ 9.307
	Opgeteld	Totaal	€ 152.551	€ 364.766	€ 814.966

(K)	Totale dagbesteding extra dagen overnachters	Buitenland	€ 15.809	€ 37.326	€ 134.367
	(additioneel)	NL	€ 74.675	€ 179.391	€ 368.328
		Lokaal	€ 1.521	€ 2.658	€ 9.235
	Opgeteld	Totaal	€ 92.005	€ 219.374	€ 511.929

(M)	Economische impact bezoekers		€ 373.244	€ 1.017.509	€ 2.338.793
-----	------------------------------	--	-----------	-------------	-------------

5. Terugkoppelingsformulier naar WESP

Beschrijving evenement en evenement locatie		
Datum evenement, dag- of meerdaags evenement, vrij of gecontroleerd toegankelijk, betaalde of gratis toegang		
Totaal aantal bezoekers, deelnemers en bezoeken	Bezoekers	
	Deelnemers	
	Bezoeken	
Totaal aantal overnachtingen	Overnachtingen	
Overige opmerkingen		

	Herkomst	Dag 1	Dag 2	Dag 3
(A)	Totaal aantal bezoekers			
	Aandeel additionele bezoekers	Buitenland		
		NL		
		Lokaal		
(B)	Aantal additionele bezoekers	Buitenland		
		NL		
		Lokaal		
€	Gemiddelde dagbesteding (additioneel)	Buitenland		
		NL		
		Lokaal		
(D)	Totale dagbesteding (additioneel, dagtoeristen)	Buitenland		
		NL		
		Lokaal		
	Opgeteld	Totaal		
€	Totaal aantal overnachters			
	Aandeel additionele overnachters	Buitenland		
		NL		
		Lokaal		
(F)	Aantal additionele overnachters	Buitenland		
		NL		
		Lokaal		
(G)	Gemiddelde overnachtingsduur	Buitenland		
		NL		
		Lokaal		
(H)	Gemiddelde besteding overnachting pp (additioneel)	Buitenland		
		NL		
		Lokaal		
(J)	Totale besteding overnachting (additioneel)	Buitenland		
		NL		
		Lokaal		
	Opgeteld	Totaal		
(K)	Totale dagbesteding extra dagen overnachters (additioneel)	Buitenland		
		NL		
		Lokaal		
	Opgeteld	Totaal		
(M)	Economische impact bezoekers			